

Działania KOWEziU na rzecz przygotowania nauczycieli i dyrektorów szkół do wprowadzenia zmian w kształceniu zawodowym w roku szkolnym 2012/2013

Dostosowanie kształcenia zawodowego do wymogów gospodarki opartej na wiedzy, stworzenie możliwości uczenia się przez całe życie i zachowanie spójności z europejskim rynkiem pracy wymagały gruntownej reformy w zakresie polskiego szkolnictwa zawodowego. Wprowadzenie jej w życie z dniem 1 września 2012 roku było poprzedzone przygotowaniem trwającymi kilka lat. W działania te zaangażowało się wiele instytucji, uczestniczyli w nich także naukowcy, specjaliści i nauczyciele. Ważną rolę w procesie zmian odegrał Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej.

Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (KOWEziU) to centralna placówka doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym, która podejmuje się różnych przedsięwzięć związanych z wdrażaniem przemian edukacyjnych w Polsce. Organem prowadzącym jest Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Celami statutowymi Ośrodka są, „podejmowanie działań na rzecz jakości edukacji, zgodnie z polityką oświatową państwa, w szczególności poprzez upowszechnianie i wspieranie idei uczenia się przez całe życie” oraz „wspieranie zmian wprowadzanych w systemie oświaty poprzez realizowanie zadań w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli kształcenia zawodowego oraz kształcenia osób dorosłych” (Statut KOWEziU, 2009).

KOWEziU podjął się wielu działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia zawodowego. Należą do nich:

- opracowanie nowych podstaw programowych kształcenia w zawodach,
- wzmocnienie roli poradnictwa zawodowego,
- upowszechnienie kształcenia modułowego oraz stworzenie systemu wsparcia szkół i placówek oświatowych, w celu powszechnego wdrażania programów modułowych – zgodnie z nowymi kierunkami zmian w kształceniu zawodowym,
- przygotowanie do wprowadzenia zmian podmiotów związanych z edukacją: nauczycieli, dyrektorów szkół, centrów kształcenia praktycznego (CKP) i ustawicznego (CKU), doradców metodycznych i nauczycieli konsultantów w placówkach

doskonalenia nauczycieli, organów prowadzących i nadzorujących szkoły,

- popularyzacja kształcenia zawodowego.

Obszary wsparcia KOWEziU przedstawia Rysunek 1.

Wszystkie te działania zmierzają do takiej reorganizacji kształcenia zawodowego, by było ono nowoczesne, bardziej atrakcyjne i adekwatne do wymogów współczesnej gospodarki.

Powyższe zadania realizowały Zespół do Spraw Projektów – poprzez projekty systemowe POKL – oraz wydziały merytoryczne KOWEziU, które ujmowały w swoich planach pracy działania na rzecz wsparcia środowiska oświatowego. Działania tych jednostek w sposób schematyczny przedstawia Rysunek 2.

Rysunek 1. Obszary wsparcia KOWEziU

Rysunek 2. Działania jednostek KOWEziU w ramach reorganizacji kształcenia zawodowego

▶ Zgodnie z zadaniami i kompetencjami pracowników, wydziały KOWEziU współpracowały z zespołami poszczególnych projektów, tj. udzielały konsultacji merytorycznych, pracowały nad podstawami programowymi kształcenia w zawodach o nowej strukturze (korekta, propozycje zmian zapisów itp.), angażowały się w przygotowanie konferencji upowszechniających reformę kształcenia zawodowego. Formy wspierania różnych podmiotów związanych z systemem edukacji zrealizowane przez KOWEziU ilustruje **Rysunek 3**.

zujących zadania z zakresu poradnictwa zawodowo-edukacyjnego oraz przedstawicieli:

- ośrodków doskonalenia nauczycieli (nauczyciele-doradcy metodyczni i nauczyciele konsultanci),
- centrów kształcenia ustawicznego,
- centrów kształcenia praktycznego,
- ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- urzędów marszałkowskich,
- organów nadzoru pedagogicznego (kuratorów oświaty),
- organów prowadzących szkoły (jednostek samorządu terytorialnego).

Warto tu wspomnieć również o specjalistycznych konferencjach branżowych (*Od podstawy programowej do programów nauczania*) zorganizowanych dla przedstawicieli 79 zawodów. Część prezentowanych informacji była wspólna dla wszystkich uczestników konferencji (np. dane dotyczące zmian w kształceniu zawodowym), natomiast część zróżnicowano w zależności od odbiorców. Ogółem w konferencjach wzięło udział ponad 9500 osób.

Warsztaty i konsultacje

Dyrektorzy i nauczyciele stanęli przed koniecznością podjęcia w swoich placówkach szeregu działań poprzedzających wejście

reformy w życie – zaplanowania organizacji pracy szkoły, przygotowania szkolnych planów nauczania i skonstruowania programów nauczania. Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej zaoferował pomoc także w tym zakresie.

W ramach projektu „Szkoła zawodowa szkołą pozytywnego wyboru” zorganizowano warsztaty dotyczące tworzenia szkolnych planów nauczania dla wszystkich typów szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży prowadzących kształcenie zawodowe oraz sporządzania ramowych planów nauczania kwalifikacyjnych kursów zawodowych.

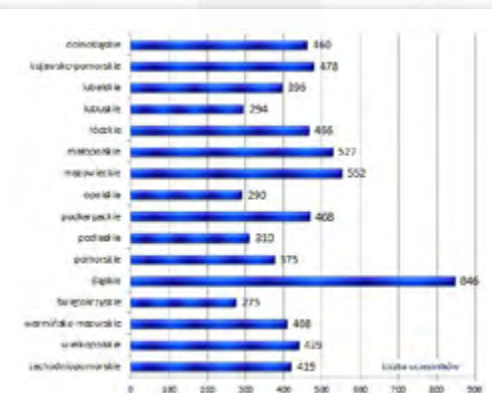
Podczas warsztatów doskonalono również umiejętności związane z zadaniami dyrektora szkoły w zakresie tworzenia, wdrażania i ewaluacji szkolnego zestawu programów nauczania. Z tej formy wsparcia skorzystało 3106 osób.

W ramach projektu „Doskonalenie podstaw programowych kluczem do modernizacji kształcenia zawodowego” warsztatami objęto także ekspertów i autorów przykładowych programów nauczania – 335 osób.

Specjaliści zaangażowani w projekt „System wsparcia szkół i placówek oświatowych wdrażających modułowe programy kształcenia zawodowego” przeprowadzili ▶

Rysunek 3. Formy wsparcia szkół i placówek oświatowych

Wykres 1. Uczestnicy konferencji na temat zmian w kształceniu zawodowym oraz podstaw programowych kształcenia w zawodach (według województw)

► cykl konsultacji przygotowujących szkoły i placówki do wprowadzenia kształcenia modułowego. W przedsięwzięciu wzięło udział ponad 200 szkół, a eksperci przeprowadzili łącznie ponad 2660 konsultacji. Wskutek tych działań 61 szkół w roku szkolnym 2010/2011 wprowadziło kształcenie modułowe. Ponadto w 331 szkołach eksperci przeprowadzili około 1200 konsultacji na temat konstruowania szkolnych planów nauczania i programów nauczania dla zawodu oraz kwalifikacyjnych kursów zawodowych. Ogółem z warsztatów i konsultacji skorzystało ponad 7000 dyrektorów i nauczycieli szkół zawodowych.

Pracownicy Wydziału Rozwoju Programów przeprowadzili trzy edycje 80-godzinnego kursu *Projektowanie programów nauczania dla zawodów* (w planie jest kolejna, która odbędzie się jesienią). Założeniem kursu było przygotowanie kadry (edukatorów kształcenia zawodowego, nauczycieli konsultantów, promotorów zmian, nauczycieli-doradców metodycznych oraz nauczycieli kształcenia zawodowego) do prowadzenia szkoleń dla nauczycieli szkół zawodowych na temat projektowania programów nauczania o strukturze przedmiotowej, zgodnie z nową podstawą programową kształcenia w zawodach. Dzięki zastosowaniu formuły kaskadowej przeszkolono dotychczas ponad 400 osób, a szkolenia nadal się odbywają.

Różne formy wsparcia online

Ważną rolę w doskonaleniu nauczycieli i wsparciu środowiska oświatowego w przygotowaniach do funkcjonowania w zreformowanym systemie szkolnictwa zawodowego odgrywa w naszym Ośrodku [Platforma Edukacyjna KOWEziU](#). Funkcjonują tu Edukacyjne Przestrzenie Wirtualne (EPW) – dostępne po zalogowaniu otwarte obszary przeznaczone do wymiany doświadczeń, prowadzenia dyskusji czy wyjaśniania wątpliwości. Największą grupę uczestników stanowią nauczyciele szkolnictwa zawodowego. Szczególnie dużym zainteresowaniem cieszy się platforma „Nauka zawodu” prowadzona przez Wydział Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli. Jej celem jest propagowanie zmian w kształceniu zawodowym oraz upowszechnianie zagadnień związanych z kształceniem młodocianych pracowników w oddziałach wielozawodowych.

Największym zainteresowaniem cieszą się wątki takie jak: „Nowa podstawa programowa”, „Dopuszczanie, modernizacja i konstruowanie programów nauczania”, „Kształcenie modułowe”, „Dokumentacja kształcenia”, „Nowa klasyfikacja zawodów”, „Funkcjonowanie ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego oraz kształcenie pracowników młodocianych”. Zagadnienia związane z konstruowaniem programów

nauczania nauczyciele mogą zgłaszać w EPW „Programy nauczania dla zawodów” prowadzonej przez Wydział Rozwoju Programów. Kształcenie zawodowe wspierają również przestrzenie „Jakość w kształceniu zawodowym” oraz „Kształcenie modułowe”.

Na Platformie Edukacyjnej KOWEziU wydzielono – dla autorów i recenzentów dokumentów programowych, poradników, materiałów dydaktycznych, opinii i raportów – Wirtualną Przestrzeń Roboczą (WPR), która wraz ze spotkaniami seminaryjno-warsztatowymi była ich podstawowym miejscem pracy i wymiany informacji. Powstały także dwa odrębne portale: Internetowy System Informacji Edukacyjno-Zawodowej oraz System wsparcia szkół i placówek oświatowych wdrażających modułowe programy kształcenia zawodowego.

[Internetowy System Informacji Edukacyjno-Zawodowej](#) (projekt P2) zawiera materiały pomocne dla nauczycieli-doradców, uczniów i rodziców – przykładowe arkusze samooceny i predyspozycji zawodowych dla uczniów, wiadomości o rynku pracy i możliwościach zatrudnienia, informacje o zawodach, warunkach pracy i czynnościach związanych z ich wykonywaniem, informacje o ciekawych wydarzeniach, spotkaniach dotyczących doradztwa zawodowego, a także scenariusze lekcji, spotkań

Publikacje KOWEziU

Przewodnik dla nauczycieli w zakresie prowadzenia koleracji przedmiotów ogólnych i zawodowych

Jak opracować szkolny plan nauczania w oparciu o nowe podstawy programowe kształcenia w zawodach oraz ramowe plany nauczania?

Opracowanie programu nauczania dla zawodu krok po kroku

[Publikacje do pobrania](#)

▶ z rodzicami, radami pedagogicznymi, ankietami i kwestionariuszami dla rodziców, uczniów i nauczycieli dotyczące realizacji doradztwa zawodowego, prezentacje multimedialne na ten temat, publikacje i artykuły, przykłady dobrych praktyk, informacje o różnych formach doskonalenia dla nauczycieli-doradców zawodowych. Na stronie funkcjonują blog i forum.

[System wsparcia szkół i placówek oświatowych wdrażających modułowe programy kształcenia zawodowego](#) (projekt P3) zawiera m.in. materiały dotyczące procedur wdrażania kształcenia modułowego, poradniki, zbiór programów modułowych i pakietów edukacyjnych, bazę ekspertów. Do dyspozycji użytkowników jest także forum dyskusyjne.

Za pośrednictwem Platformy Edukacyjnej KOWEziU udzielamy także wsparcia nauczycielom, prowadząc kursy metodą mieszaną (tzw. blended learning) – pierwsza część szkolenia odbywa się online, druga ma charakter warsztatowy bądź wyłącznie online. Dużym przedsięwzięciem dla Wydziału Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli było zorganizowanie i poprowadzenie kursu *Wspieranie nauczycieli konsultantów i doradców metodycznych w zakresie wdrażania nowej podstawy programowej i reformy szkolnictwa zawodowego*. W programie

dużo miejsca poświęcono analizie najnowszych aktów prawnych i ich przełożeniu na funkcjonowanie szkół i placówek od roku szkolnego 2012/2013. Ze względu na okres przejściowy – czas funkcjonowania starej i nowej podstawy programowej (do roku 2015) – zapoznano słuchaczy z zakresem obowiązywania dotychczasowych uregulowań prawnych, przy jednoczesnym funkcjonowaniu nowych. Absolwenci tego kursu (62 osoby) przeprowadzili w swoich placówkach 125 szkoleń, w których uczestniczyło ponad 2500 osób. Wyniki szkolenia kaskadowego ilustruje [Mapa 1](#).

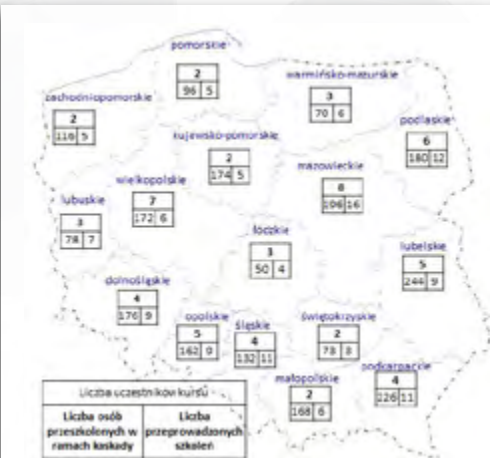
Działaniem na rzecz popularyzacji szkolnictwa zawodowego i kształtowania jego pozytywnego wizerunku było przeprowadzenie przez WDNZ kursu *Wspieranie uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych* dla nauczycieli-doradców zawodowych, wychowawców, nauczycieli i innych osób zajmujących się poradnictwem zawodowym w szkołach. Kurs (przeprowadzony metodą blended learning) zapoznał słuchaczy ze strukturą i organizacją kształcenia zawodowego, nową klasyfikacją zawodów szkolnych, podstawą programową kształcenia w zawodach, inną niż dotychczas, możliwością nabywania kwalifikacji zawodowych oraz systemem potwierdzania ich. A wszystko po to, by osoby wspie-

rające, w tym nauczyciele-doradcy, mogły pomóc uczniom oraz absolwentom podjąć świadome decyzje dotyczące dalszej drogi kształcenia i/lub rozwoju zawodowego. Zaplanowano przeszkolenie 60 osób, zrealizowano już szkolenie w dwóch grupach, a szkolenie stacjonarne trzeciej grupy odbędzie się jesienią 2012 roku.

Publikacje

Dokumentami, na które najbardziej czekali nauczyciele, były: nowa podstawa programowa kształcenia w zawodach, przykładowe programy nauczania i przykładowe szkolne plany nauczania oraz poradniki wspomagające tworzenie dokumentacji szkolnej.

W ramach projektów „Doskonalenie podstaw programowych kluczem do modernizacji kształcenia zawodowego” oraz „Szkoła zawodowa szkołą pozytywnego wyboru” opracowano i udostępniono nauczycielom przykładowe programy nauczania dla wszystkich zawodów z klasyfikacji i odpowiadające im plany nauczania, zgodnie z którymi zostały opracowane. Dla każdego zawodu przygotowano program o strukturze modułowej i przedmiotowej. Do pobrania ze strony internetowej KOWEziU są także szablony do opracowywania przedmiotowych i modułowych planów nauczania dla ▶

Mapa 1. Wyniki szkolenia kaskadowego (według województw)

Publikacja KOWEziU

Przewodnik po zawodach

[Publikacja do pobrania](#)

▶ różnych typów szkół oraz seria poradników dla nauczycieli.

Pod wspólnym tytułem [Jak wdrażać modułowe programy kształcenia zawodowego](#) ukazały się preprinty 11 poradników branżowych oraz 3 poradników dla dyrektorów, nauczycieli konsultantów i doradców metodycznych, przedstawicieli organów nadzorujących (w ramach projektu „System wsparcia szkół i placówek oświatowych wdrażających modułowe programy kształcenia zawodowego”). KOWEziU wydał także w wersji elektronicznej *Przewodnik po zawodach* adresowany zarówno do doradców zawodowych, jak i gimnazjalistów. Dostarcza on aktualnych informacji o kwalifikacjach i zawodach, które można zdobyć w wyniku kształcenia w różnych typach ponadgimnazjalnych szkół zawodowych. W sposób bardzo poglądowy pokazuje różne ścieżki

i możliwości kształcenia w zreformowanym szkolnictwie zawodowym. Pozycja ta została wydana ze środków projektu [Euroguidance](#) realizowanego w Wydziale Poradnictwa Zawodowego.

Inne formy wspierania nauczycieli

Oprócz wymienionych wyżej działań, udzielano licznych konsultacji telefonicznych, mailowych, a także (ze względu na dużą ilość pytań o podobnej tematyce) na stronie głównej KOWEziU umieszczono zakładkę *Reforma kształcenia zawodowego – pytania i odpowiedzi*. W celach poglądowych i popularyzatorskich wydano plakaty, ulotki i dodatki informacyjne w prasie codziennej.

Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w wyniku różnych działań dotarł do ponad 20 tys. osób re-

prezentujących różne podmioty zaangażowane w rozwój kształcenia zawodowego w Polsce. Dzięki przygotowanym materiałom (przykładowe programy i plany nauczania, szablony, poradniki) stworzono dla nauczycieli pomoc w przygotowaniach do nowego roku szkolnego. Dużą rolę odegrały bezpośrednie spotkania nauczycieli z trenerami, ekspertami i specjalistami podczas konferencji oraz warsztatów. Funkcjonuje także Platforma Edukacyjna umożliwiająca wszystkim zainteresowanym dyskusję o nowoczesnym i atrakcyjnym kształceniu zawodowym. Proces wspierania nauczycieli trwa.

Małgorzata Wójcik
Bogdan Kruszakin
Helena Mazurek
Elżbieta Żochowska

Absolwent w krainie dyplomów

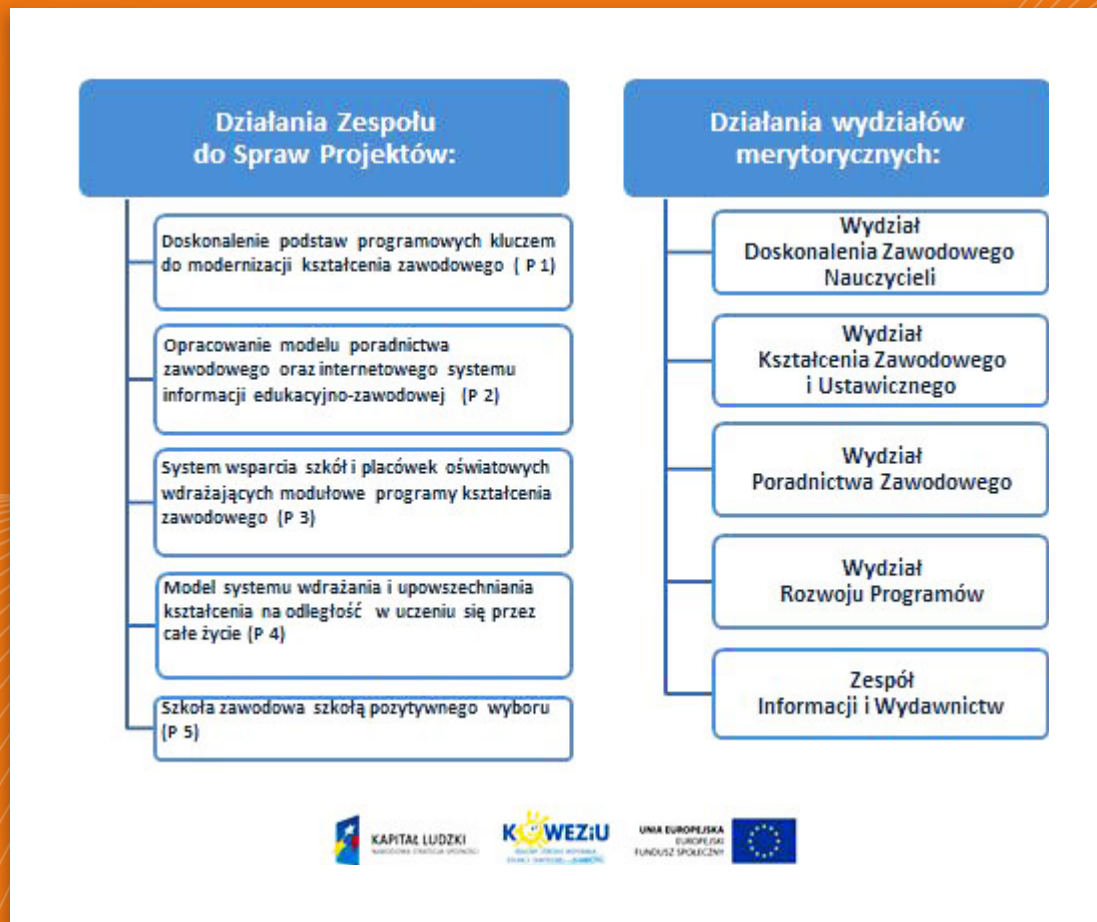
2 czerwca 2012 roku w dodatku edukacyjnym „Gazety Wyborczej” ukazała się wkładka poświęcona [Kwalifikacjom po europejsku](#). Prezentowała

ona korzyści płynące z wprowadzenia ramy kwalifikacji w Polsce, stan zaawansowania prac nad tym projektem oraz na ile odniesienie polskiej

ramy do europejskiej zwiększa szanse Polaków na unijnym rynku pracy.

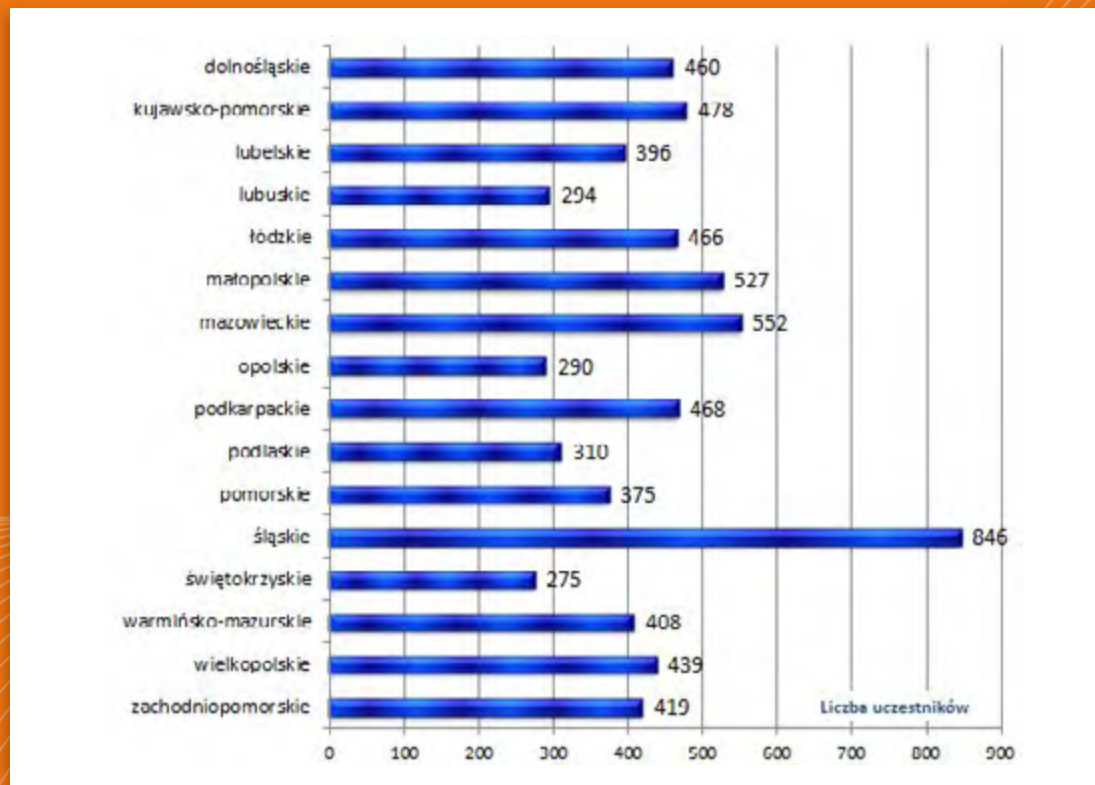
Rysunek 1. Obszary wsparcia KOWEŻiU

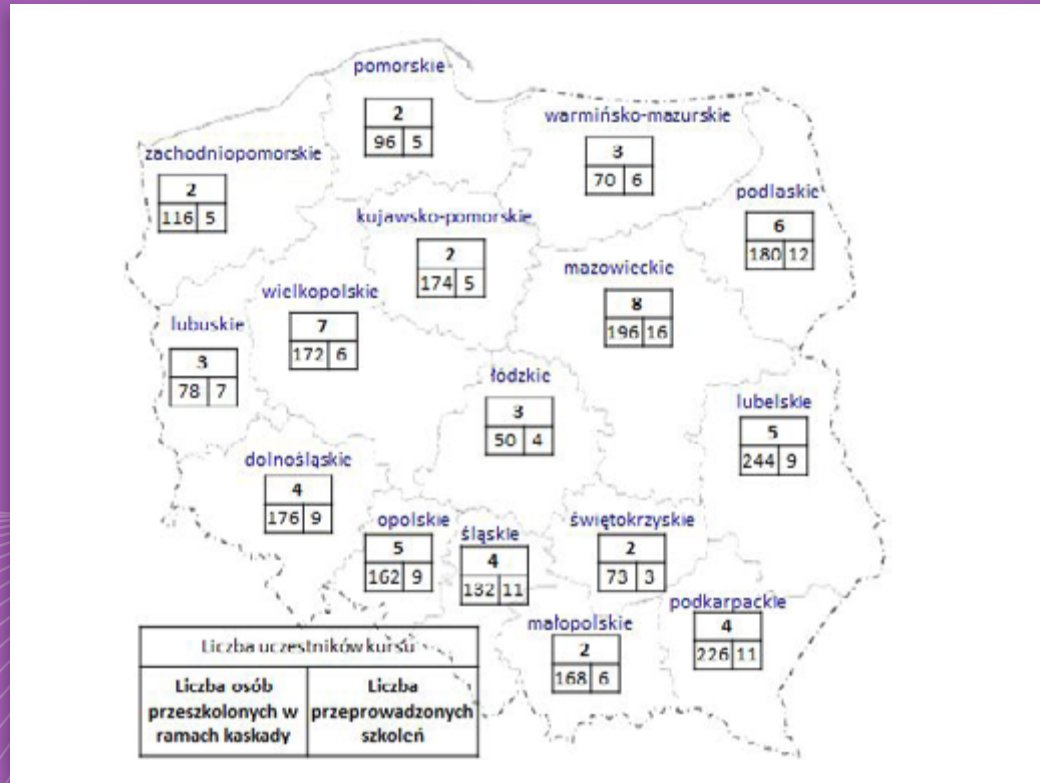
Rysunek 2. Działania jednostek KOWEziU w ramach reorganizacji kształcenia zawodowego

Rysunek 3. *Formy wsparcia szkół i placówek oświatowych*

Wykres 1. Uczestnicy konferencji na temat zmian w kształceniu zawodowym oraz podstaw programowych kształcenia w zawodach (według województw)

Mapa 1. Wyniki szkolenia kaskadowego (według województw)